

RAPPORT RAPPORT

ÒÁ | [• b \ ó [! Á ó \ | ~ á ^ ! ^ } á ^
 [* Á c ^ * ! ^ ! ^ } á ^ Á c á ã { ã l o e
 Ä Ö á ^ á ! ^ Á c á ã • o e e ^ } á ^ Á ã ~ á Ä } Á ^ á ! ^ Á c ^ ! á ã Ä
 Á } Á ^ á ! ^ Á ! [~ • q } • ~ o e e ^ • ^ Ä

Ó ! ä c c Á T [^
 Ø ! [á ^ Á S ! ã c ^ } • ^ } Á

Rapporter fra Høgskolen i Buskerud

Nr. 81

**Et prosjekt for et inkluderende
og integrerende studiemiljø**

**”Et bedre studiestøttende tilbud – en bedre hverdag –
en bedre profesjonsutøvelse”**

Av

**Britt Moe
Frode Kristensen**

Drammen 2010

HiBus publikasjoner kan kopieres fritt og videreformidles til andre interesserte uten avgift.

En forutsetning er at navn på utgiver og forfatter(e) angis- og angis korrekt. Det må ikke foretas endringer i verket.

ISBN 978-82-8261-005-6

ISSN 0807-4488

*Et prosjekt for et inkluderende og integrerende
studiemiljø*

*”Et bedre studiestøttende tilbud – en bedre hverdag –
en bedre profesjonsutøvelse”*

*Høgskolelektor Britt Moe
Førstelektor Frode Kristensen
HIBU Avdeling for Helsefag
2010*

Innholdsfortegnelse

1.0	Innledning	1
1.1	Bakgrunn.....	2
1.2	Høgskolens formål og verdigrunnlag.....	3
2.0	Presentasjon av bakgrunnskunnskap.	5
2.1	Kartlegging.....	5
3.0	Studieforberedende kurs - Prosjektets Del 1	9
3.1	Planleggingen/ forarbeid til Studieforberedende kurs.	10
3.2	Gjennomføring av kurset – program og metode.....	11
4.0	Evaluering av tiltaket.	14
4.1	Evalueringsform.....	15
4.2	Evalueringsinnhold	15
4.3	Oppsummering.....	19

Litteratur

Offentlige dokumenter og andre publikasjoner

Vedlegg: 6

1.0 Innledning

"Et bedre studiestøttende tilbud – en bedre hverdag – en bedre profesjonsutøver".

Prosjektet "Et inkluderende og integrerende studiemiljø" ble startet 2008 for å kartlegge behov for studiestøttende tiltak, foreslå å iverksette disse, for studenter med innvandrerbakgrunn generelt og studenter fra ikke-vestlige land spesielt. Prosjektets første del er et Studieforbereende kurs som er for alle som har fått studieplass ved Høgskolen i Buskerud, (HiBu) Avdeling for Helsefag. Det holdes en uke før studiestart. Når det er valgt et kurs åpent for alle, er det fordi målet om et integrerende studiemiljø handler om fellesskap og samarbeid. Fra 2009 ble studiestøttende tiltak utvidet med ukentlige gruppeveiledninger samt individuelle veiledninger. Disse veiledningene har betydd et samtalerom for studentene hvor de har kunnet støtte hverandre og bruke prosjektlærerne som ressurs. Studentene var med å utforme tilbudet fordi dette behovet vokste fram etter erfaring med å være høyskolestudent. Denne formen for personlig og faglig studiestøtte har vist seg å ha nytte. I kull 2009 ser vi at den totale studentgruppen viser stor grad av inkludering. Kollokviegrupper er inndelt fra skolens side med blanding av studenter med ikke – vestlig bakgrunn og norsk bakgrunn. I samtaler med studenter i dette kullet har det til nå vist seg at de opplever studiemiljøet i høy grad som inkluderende. Dette tilbudet er ikke beskrevet i denne rapporten Det blir ikke evaluert før i mai 2010.

Studieforbereende kurs og det utvidede veiledningstilbudet har som overordnede mål å gi studentene opplevelsen av:

"Å lære er å oppdage – Å lære er å samarbeide – Å lære er å leve"

Høgskolen i Buskerud arbeider med integrering og inkludering som grunnleggende verdier for læring. Høgskolen har tatt det samfunnsoppdraget som er gitt, et bedre samfunn for **alle**, ved bl.a. å motivere til dette prosjektet. Et bedre samfunn for alle betyr likeverd. Konkret er det lik rett til respekt for verd, respekt for personlig integritet og autonomi. Det gir samme mulighet til utdanning, arbeid, fellesskap, levekår også for den gruppen studenter som kalles "innvandrere". Innvandrere omfatter personer, som har to utenlandsfødte foreldre. De kan selv være født i Norge eller være født i annet land. Det omfatter dermed både førstegenerasjonsinnvandrere og deres etterkommere. (SSB)

I Høgskolen i Buskeruds Strategiplan er det poengtert at virksomheten skal utvikle tiltak som bedrer studiekvaliteten og hindrer at studenter med innvandrerbakgrunn med spesielt ikke -vestlig tilhørighet faller ut av studiet underveis. Det synes å ha vært større frafall fra studiet eller langvarig studietid, andelsmessig, hos studenter i denne gruppen. Det kommer også fram i rapporter fra Høgskolen i Oslo (HiO). Nou 2008:3 "Sett under ett". Ny struktur i høyere utdanning henvises til Høgskolen i Oslo som har statistisk materiale på at studenter med minoritetsbakgrunn har større problemer med å gjennomføre studiet på normaltid. Denne gruppen studenter stryker oftere og bruker lenger tid enn den normerte for å gjennomføre studiet. Videre peker NOU 2008:3 på Universitetenes og høyskolenes ansvar for å bidra til at "studentmassen speiler samfunnet. Utvalget peker og på viktigheten av at denne gruppen studenter er rollemodeller for andre med samme bakgrunn. Det kan være en stor rekrutteringsfaktor og motivasjonsfaktor for personer som ønsker

utdanning og arbeid når studenter med samme bakgrunn lykkes, mens den motsatte situasjonen kan styrke mismot og lage vanskelige barrierer både for de personene det gjelder, og for arbeidet for en integrerende samfunns holdning. Dette kommer også fram i Handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrere- befolkningen (*Del II Vedlegg til St.prp. nr.1 (2007-2008) – Statsbudsjettet 2008.*)

1.1 Bakgrunn.

Det norske samfunnet lever ikke lenger alene. Verden har blitt ”stor” og Norge blir slik stadig større. Etnisk pluralisme øker også i Norge. Vi har ikke lenger *en* felles kulturarv, ei heller har alle samme mulighet til det vi har holdt høyt hevet: Arbeid – Utdanning – Handlingsrom for alle. Språk og manglende utdanning og liten sosial kontakt med etnisk norske personer er en barriere for våre nye landsmenn som innvandrere og flyktninger, spesielt for ikke-vestlige. Utdanningsinstitusjonene har et samfunnsansvar for integrering og inkludering for bedre levekår blant dem. Utdanning er et samfunnspliktig anliggende av moralsk karakter. Parolen om at alle har rett til arbeid har vært hevdet høyt og fritt og må ses i sammenheng med rett til utdanning fordi arbeid og kompetanse er nært knyttet til hverandre i et kunnskapssamfunn. I NOU: 2000: 14 fokuserte Mjøsutvalget på innvandreres rett og behov for utdanning. Rekruttering og tilrettelegging i studiet og myndighetenes og utdanningsinstitusjonenes ansvar for dette, slik at studentene kan komme seg gjennom studiet på normert tid. Som også norske studenter erfarer i studieopphold utlandet, kan møte med fremmede kulturer og språkkoder være vanskelige og tidkrevende, og verdifull studietid og mulighet til arbeid kan gå tapt. Handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen – styrket innsats (2008) redegjør for mål om utdanning på høyskolenivå. I planen er helefaglig utdanning ikke nevnt som eget mål, men kapitlet om helse og omsorg peker på helseforskjeller mellom etniske grupper, og at disse forskjellene skal reduseres. Personer med helsefaglig kompetanse fra høyere utdanning synes å være viktige aktører i dette arbeidet, men heller ikke her nevnes behovet for å utdanne helsefagarbeidere med høy kompetanse fra etnisk ikke norske miljøer.

St.meld. nr 27 (2000-2001) ”Gjør din plikt – krev din rett: Kvalitetsreform av høyere utdanning, peker på utdanning som virkemiddel for sosial utjevning, også for etniske minoriteter. Rekruttering av studenter med innvandrerbakgrunn er beskrevet som viktig, ikke bare for innvandreren selv, men også for samfunnet som helhet. I NOU 2008:3 kap. 18 er etniske minoriteters deltagelse i høyere utdanning drøftet. Det pekes også der på nødvendigheten av utdanning som virkemiddel for sosial utjevning, og for å øke rekruttering av grupper som i mindre grad deltar i høyere utdanning.

Etter Statistisk Sentralbyrås beregninger(2009) vil det fortsatt være en sterk vekst av innvandrere til Norge. I dag er det 508 000 personer bosatt i Norge, som enten har innvandret selv eller er født i Norge med innvandrereforeldre. Det er 186 000 personer med bakgrunn fra Asia, 61 000 med bakgrunn fra Afrika og 17 000 med bakgrunn fra Sør- og Mellom-Amerika. 1. januar 2009, i Buskerud Fylke i alt 29751 innvandrere. Av disse var 25,4 % fra Øst Europa, 8,3 % fra Afrika, 40,9 fra Asia med Tyrkia I januar 2009 var f.eks 8735 personer i Drammen kommune fra ikke-vestlige land. 8,3 % av disse var fra Afrika, 25,4 % fra land som tidl. hadde betegnelsen øst-europa. (<http://w.w.w..ssb.no./innvfram>)

I prosjektrapporten "HiBu`s rolle i det flerkulturelle samfunn", 2005, kommer det fram at 5 % av studentene i Høyskolen hadde minoritetsbakgrunn i studieåret 2003 – 2004 (i rapporten definert som etniske, religiøse eller språklig mindretall). Det finnes ingen valid dokumentasjon av denne beregningen. Valide data om hvor mange prosent av studentene som er innvandrere i første - og annen generasjon, har vært vanskelig å innhente også i 2007-2009. Ved opptak til studier ved Høyskolen tas det heller ikke vare på data fra vitnemål som viser at studenter har norsk som 2. språk. De fleste Høyskoler/universitet lager ikke statistikk over dette forholdet. Ved Høgskolen i Oslo har man gjort det. Der utgjorde studenter med ikke vestlig bakgrunn 14 % av det totale tallet i studieåret 2006/2007 (Egenrapportering ved HiO) Det er grunn til å tro at Høyskolen i Buskerud ligger nær et slikt prosenttall fordi Drammen med Buskerud fylke for øvrig, har et ganske likt prosenttall innvandrere fra ikke-vestlige land som Oslo. (SSB)

De siste årene har flykninger fra ikke-vestlige land kommer til Høyskolen som studenter. Det er personer som har kommet til Norge pga forhold som gjør at deres liv er i fare i hjemlandet. Årsaken kan være politisk virksomhet, konvertering av livssyn, mediavirksomhet og lignende. I arbeidet med vårt prosjekt har vi tatt dette innover oss. Våre møter med denne gruppen har endret noe på bildet av målgruppen som prosjektet hadde i sin begynnelse.

1.2 Høyskolens formål og verdigrunnlag

Høgskolen i Buskerud (HiBu) bygger sin virksomhet på humanismens virkelighetssyn, hvor mennesket forstås som en helhet. Det innebærer at mennesket skal møtes og forstås med respekt og likeverd. Verdier som respekt, autonomi og integritet er sentrale verdier i denne tradisjonen og gir rettigheter og plikter. Det innebærer at Høyskolen forstår sammenhengen mellom egen virksomhet og samfunnet. Høyskolen har i sin Strategiplan 2005- 2010 som visjon " **Vi gir talenten en framtid**". Visjonen tydeliggjør et pedagogisk syn hvor mennesket i seg selv er et talent. Alle mennesker er unike og skal ha muligheter til å utvikle sin arena for kunnskap og livsførsel. Derfor framhever visjonen studenten som ressurs for Høgskolen. Eksempelvis har studenter med annen etnisk tilhørighet enn den vestlige inngående kjennskap og erfaring med kulturer som representerer en viktig del av befolkningen. Disse studentene kan være med å bryte ned stereotypier, stigmatisering og gi mangfold i den fagforståelsen og relasjonsevne som skal være fundamentet i enhver profesjonsutøvelse. Videre vil studentene kunne bidra til økt internasjonalt samarbeid.

Høyskolens mål om **at studenten skal lykkes**, aktualiserer Høyskolen som ressurs for studenten og studenten som talent. Dette er i samsvar med Mjøsutvalgets innstilling (NOU 2000:14), Kvalitetsreformen for høgere utdanning, " Gjør din Plikt- krev din rett" St.m. Nr 27 2000- 2001 og St. m. nr 7 (2007 -2008) "Statusrapport for Kvalitetsreformen i høgere utdanning". Målet er en konkretisering av de verdiene som ligger til grunn for Høyskolens virksomhet. Slik skal Høyskolens studiemiljø helt konkret være støttende for studenten i deres studier.

Avdeling for Helsefag tar dette på alvor overfor studenter generelt, og studenter med ikke-vestlig bakgrunn spesielt. Avdeling for Helsefag uttrykker sitt pedagogiske verdisynt i Fagplanen under "Prinsipper for valg av læringsformer". Der uttrykkes at dannelse er en livslang prosess og at tilrettelegging for studentens utvikling av refleksjon og kritisk tenkning i møte med lærestoff, med

andre mennesker og seg selv anses som viktig. Videre at avdelingen ønsker å stimulere til et læringsmiljø der studenten opplever seg som subjekt i læringsprosessen og at åpenhet, trygghet, deltagelse, selvstendighet, refleksjon og fellesskap er nødvendige forutsetninger for å lykkes.

2.0 Presentasjon av bakgrunnskunnskap.

Prosjektets mandat og hjørnesteiner er en forlengelse av Høyskolen og Avdeling for Helsefags formål og pedagogiske verdisyn. "Prosjektet skal foreslå å begrunne tiltak som kan motvirke diskriminering, sikre god integrering og studiegjennomføring. Med integrering menes at alle studenter har samme mulighet til å ta del i studiets faglige og sosiale miljø". (Prosjektplanen-08)

Å utvikle tiltak som bedrer studiekvalitet og letter studentens arbeid for å avslutte studiet til normalt tid, handler om flere tiltak. Det handler her om fungerende studiefelleskap, økt veiledningstilbud som er tilrettelagt spesielt for studentens behov, kritisk gjennomgang av læringsformer/metoder, støttegrupper som samtalegrupper og individuelle veiledninger.

2.1 Kartlegging

IMDi-rapport 10-2008 beskriver innvandreungdoms erfaring som møte med rasisme og diskriminering. Noen forteller om at de har blitt møtt med forutinntatte holdninger til egen kapasitet i møte med både medelever og lærere. De vil gjerne være en del av "de andre", men svært ofte blir de konfrontert med sin annerledeshet. Det fortelles om at innvandreungdom er sterkt knyttet til familie og nettverk som gir trygghet, men som også er begrensende i forhold til å delta i sosialt nettverk utenfor familien. Videre at den norske likestillingsprofilen mellom menn og kvinner kan være konfliktutløsende i eget miljø. I rapporten kommer det også fram at valg av studieretninger, klesdrakt, og lignende valg, som vi tror er familiens valg, er deres eget. I skolesituasjonen ser det ut til at ungdommen ikke søker rådgivningstjeneste eller andre veiledningstilbud omkring råd, støtte og verdivalg når tilbudet ikke er obligatorisk.

Antonio Barbosa da Silva (2003) har gjort en teoretisk og empirisk analyse av noen vilkår for innvandrere i Sverige. Han problematiserer flere forhold som også kommer fram i rapporten fra IMDi, bl.a. årsaken til kulturdialog og kulturkonfrontasjon. Han hevde både den positive og negative siden av kulturkonfrontasjonen. Den positive siden av kulturkonfrontasjonen er en forutsetning for dialog. Den bygger på kunnskap om egen identitet og gjensidig forståelse for hverders grunnleggende behov for kultur/identitet/ verdenssyn. Det er her nylæring og toleranse kan læres og gjensidige fordommer grunnet på etnocentrisme og mangel på kunnskap forlates.

I vårt prosjekts første fase ble det opprettet en referansegruppe med 6 studenter fra ikke-vestlige land. I samtalene framheves studiemiljøet som læringsarena for både faglig og personlig utvikling. Det kom fram at opplevelsen av studielivet i Høyskolen kan være vanskelig nettopp pga. forhold som også er beskrevet ovenfor: mangel på kunnskap om hverandres bakgrunn, gjensidige fordommer og liten bevissthet om kjennetegn og strømninger som verdier og normer i egen kultur. Ofte også en lukkethet om eget virkelighetssyn. Kulturkonfrontasjonens negative sider ble beskrevet i utsagn om studiemiljøet:

- dårlig tilrettelegging av studieprogrammet
- normalt veiledningstilbud som ikke er tilstrekkelig i forhold til forståelse og anvendelse
- mangel på individuell veiledning innenfor både naturvitenskapelige og humanistiske

- for mye forelesninger som metode i stort auditorium med for mange studenter
- utelukkelse fra studiegrupper
- språkvansker,
- diskriminering
- mobbing,
- ensomhet,
- familiære forhold som er krevende
- dårlig økonomi og bo forhold

I litteraturstudie av Akram Omeri m.f.l" Meeting the challenges of cultural diversity in the academic setting" (2003) formuleres to behovsområder /hovedtemaer for bedre læring og forståelse etter systematisk review av flere forskningsartikler.

1. Utdannelsens strategier, både planlegging og framstillingsstrategier
2. Studentstøttende og lærerstøttende tiltak.

Det første punktet om strategier som kan bedre undervisning og læring reiser to viktig spørsmål: Hvilke metoder øker forståelse, og læringsutbytte? Hva mener studentene gir best faglig utbytte? Når det gjaldt forelesning som læremetode, en tradisjonell, rasjonell, effektiv og økonomisk form for fagformidling, viser studiet interessante fakta fra studentenes oppfatninger og opplevelser i stort auditorium:

- Mange studenter fant leksjonene utfordrende.
- Stor mulighet for forbedring av fagets framstilling og metodebruk i undervisningen.
- Variasjoner av måter å framstille faget på, bl.a bruk av fortellinger og eksempler hvor bruk av metaforer ofte forkom. Det førte mer til misforståelser og enn at man forsto.
- Praktiske forslag i undersøkelsene var bl.a avklaring av terminologi og jevnlig repetisjon, samt langsom og klar tale. Videre: utdeling av materiale på forhånd, strukturerte powerpoints, anvendelse av overhead og andre visuelle hjelpemidler samt summegrupper.
- Av de studentene som ikke hadde engelsk som førstespråk/ ikke engelsk språklig ble puggstoff foretrukket.

Gruppeaktive læringsformer ble foretrukket blant studentene. Denne formen for læringsmetode inkluderte både det faglige læringsbehovet, inkluderingsbehovet/ sosiale behovet og behovet for utvikling av språkforståelse og språkferdighet. Studentene mente at:

- Bruk av interaktiv computer som assisterende hjelpemiddel kunne hjelpe til å overkomme kommunikasjonsbarrierer inklusiv genanse for å stille spørsmål i klassen. Dette er en form for gruppeundervisning.
- Varierende valg av gruppeform ble valgt av ulike språk/kulturbakgrunn. Eks. Australske studenter verdsatte co-opreative læreformers mens asiatiske studenter verdsatte collaborative former for læring.
- Å tilpasse klasserommet til ulike kulturgrupper for læringsmiljø, for å imøtese behovet for diskusjon om faginnhold og virkelighetssyn i forhold til kulturelle sensitive spørsmål.

Studiets andre hovedtema, studiestøttende tiltak, er beskrevet ut fra utsagn gjort av både studenter og lærere. De har noen sammenfallende behov, men studiestøttende tiltak rettet mot lærerne kan forstås som at lærerstøttende tiltak handler om å bevisstgjøre lærerens pedagogiske rolle som motivator og brobygger. Videre er tiltakene også en korrigerende til ikke tilfredsstillende etisk holdning i møte med studentenes behov for å bli sett, hørt, bekreftet og ikke ignorert, diskriminert og mobbet. Dette er et forhold som er problematisert i artikkelen. Det betyr at barrierene for et integrerende studieliv ikke kan sies og kun være forhold i studentmiljøet, men forekommer også i lærermiljøet.

Lærerstøttende tiltak

” When the problem is attributed to the students, teachers avoid examining their own attitudes and practices”.

Tilrettelagt mulighet for profesjonell videreutvikling

- Hjelp til å forstå studentenes tilbakeholdenhet når det gjelder å søke veiledning.
- Støtte for å bli brobyggerpedagoger. (oppmuntrer vedlikehold av etnisk identitet og justere strategier mot deres kulturelle behov.
- Økt bevissthet på familiært studiepress
- Forstå signaler fra studenter som strever med studiet
- Unngå kategorisering av kulturell ulikhet
- Utvikle muligheter for gode studiemiljøer

Studentstøttende tiltak

- Språkprogram knyttet til studiets egenart
- Varierende metoder knyttet til praksis
- Miljø/sosialt læringsmiljø - Helse- stress – diskriminering
- IT-læring
- Anvendelse av multimedia

Oppsummerende hovedpunkter av artikkelens analyse gir bekymring for fire grunnleggende områder i en læreinstitusjon.

1. Planlegging og framstilling av studiets pensum
2. Utilfredsstillende studiestøtte
3. Utilfredsstillende lærerstøtte

4. Utdanningens form og innhold

Leter man i evalueringsrapporten for Avd for helsefag, ved HiBu, 2009 ("Studentevaluering av undervisning i sykepleie og radiografi" nr 73, 2009, Elin Digre), finner man data som kan forstås og tolkes i noen grad med de konklusjonene artikkelen ovenfor gir. Evalueringen som rapporten bygger på, søker å få tilbakemelding på hvordan studenten opplever undervisning og læringsmiljø. Det er en kvantitativ evaluering. Det er brukt spørreskjema med utsagn om erfaringer med studiet med 5 muligheter for svar, helt enig, delvis enig, usikker/vet ikke, delvis uenig, helt uenig. Det er ikke anledning til kommentarer under spørsmålene. Så er det brukt spørreskjema med utsagn om arbeidsmåter – studieorientering – læringsstrategier. Evalueringene rettes mot alle studentene generelt i bachelorutdanning for helsefag. På utsagnet om studiet bidrar til utvikling av egne ferdigheter som samarbeid, gruppeleder, håndtering av nye problemstillinger, kommunikasjon verbalt og i skriftlige arbeider gir svarene over middels score, dvs helt enig og delvis enig. På spørsmål om læreres undervisning og tilbakemeldinger og kommentarer på arbeider gir svarene derimot lavt score. I studentgruppesamtaler, som er et tiltak i vårt prosjekt, er utilfredsstillende studiestøtte, utilfredsstillende lærerstøtte, liten tilrettelegging av studiemetoder, liten kontakt med norske medstudenter, diskriminering og ignorering fra både medstudenter og lærere, en del av de opplevelsene studentene bærer inn i gruppesamtalen. Dette viser et ganske godt samsvar med deler av evalueringsrapporten 2009 og det som uttrykkes som bekymringsfulle områder i artikkelen "Meeting... (2003) og i rapporten fra HiO(2007) og IMDi(2008) og øvrig litteraturgjennomgang.

Høgskolen i Oslo (HiO) etablerte Norsk fagspråk høsten 1996 for å bedre studiesituasjonen for minoritetsspråklige studenter ved Høgskolen. Deres mandat var da "Å bidra til å fjerne barrierer for innvandrere i høyere utdanning". (Rapport 2007 nr 10. "Mot en flerkulturell praksis ved Høgskolen i Oslo 1996 -2007" s.6) Mandatet er ikke endret, men deres ensidige oppmerksomhet på minoritetens problemer har forflyttet seg til oppmerksomhet på studiemiljøet som helhet. Tiltak for å bedre studiemiljøet er rettet mot språkveiledning, studie og læringsmetoder. I rapporten konkluderes det med at Høgskolen som institusjon fortsatt ikke er "tilpasset disse framtidige studentene fullt ut, verken når det gjelder institusjonelle rammer, pedagogisk tilnærming, faglig tilnærming eller menneskelig tilnærming".

Hylland Eriksen skriver i "Kulturforskjeller i praksis: perspektiver på det flerkulturelle Norge (2003) om kultur og kommunikasjon. "Språkbeherskelse dreier seg med andre ord ikke bare om å lære seg uttale, grammatikk og ordforråd, det dreier seg i høy grad om å mestre en hel livsverden. Store deler av denne livsverden kan nemlig bare læres ad ikke-språklig vei, gjennom at man gradvis opparbeider en intuitiv forståelse av de intrikate mønstrene av små tegn og betydningsnivåer som gir tilværelsen mening og sammenheng". Dette utsagnet peker på dialogen og er slik en oppsummerende konklusjon av kartleggingen. Dialog er utgangspunkt for økt bevissthet om livsverdenen, meningsopplevelse og forståelse. Dette er en beskrevet tradisjon fra f.eks Sokrates fram til i dag. Man lærer ved å oppdage. Man lærer ved å leve i en tilnærming til menneskene og det menneskelige. Dialog er et pedagogisk verktøy.

3.0 Studieforbereidende kurs - Prosjektets Del 1

”Å lære er å oppdage – Å lære er å samarbeide – Å lære er å leve”

Kunnskap- holdning- og ferdighetsmål er kursets motiv. Et integreringsarbeid vil måtte arbeide med alle tre målområdene fordi våre liv handler om kunnskap, holdninger og evne til handling for å leve helt også sammen med andre. Målnivåene som er presentert under er noe under middelnivå taksonomisk. Å oppdage og oppleve innebærer et visst kognitivt og affektivt og psykomotorisk engasjement hvor man gjerne fortolker hva i oppdagelsen, verdsetter hendelsen positivt eller negativt og er innstilt på oppdagelsens mulighet. Mål som er rettet mot å ha kunnskap og få kjennskap er også samme målnivå. Det er ønsket at studentene både skal gjenkjenne holdninger hos seg selv, få kunnskap slik at de kan være innstilt på endring og kunnskap som gi overblikk og at kunnskapen kan øke forståelsen.

Overordnet målsetting for prosjektet og kurset

Å lære er å oppdage – Å lære er å samarbeide – Å lære er å leve

Prosjektets og kursets effektmål:

- Et integrerende og mangfoldig studiemiljø.
- Styrke opplevelsen av studiekvalitet hos studenten
- Bidra til at flere studenter gjennomfører studiet på normalt tid
- Øke rekrutteringen av studenter med etnisk ikke- vestlig bakgrunn til Høgskolen i Buskerud generelt og spesielt til profesjonsstudiet i helsefag.

Kursets resultatmål

- At studenten opplever forsterket motivasjon til å begynne studiet.
- At studenten har kunnskap om det å være høyskolestudent.
- At studenten har kunnskap og erfaring med høyskolens studie og læremetoder.
- At studenten har kjennskap og kontakt med studenter som skal følge eget studieprogram
- At studenten har opplevd samarbeid som berikende for studiearbeid og fellesskap.
- At studenten har oppdaget at kulturelt mangfold beriker egen vurdering av tema tatt opp i kurset.
- At studenten har kunnskap om språk som identitetsbyggende faktor.
- At studenten har kjennskap til hovedfokus og verdigrunnlag i egen studieretning

- At studenten har kunnskap om norsk språk som verktøy for muntlig og skriftlig kommunikasjon og samarbeid.

3.1 Planleggingen/ forarbeid til Studieforberedende kurs.

Studieforberedende kurs er bygget opp av kunnskap om studentenes behov og hvordan få til for et bedre integrerende studiemiljø fra kartleggingen, presentert i kap 2.1, litteraturstudier, samtaler med referansegruppen som var satt sammen av studenter med ikke-vestlig bakgrunn, lærererfaringer ved Avdeling for Helsefag, veiledning av prodekan og studieleder Turid Iren Jacobsen, og deltagelse i nettverk med Høgskolen i Oslo og Høgskolen i Florø. Nettverkets initiativtager var HiO som har arbeidet med et studieforberedende kurs rettet mot potensielle studenter, studenter som hadde søkt studieplass ved Høgskolen siden 2004. (Rapporten "Mot en flerkulturell praksis ved Høgskolen i Oslo" 1996-2007. I vårt første kurs, 2008, var programmet inspirert av det programmet som ble anvendt i HiO. To dager av programmet samarbeidet vi også i gjennomføringen. Kurs 2009 ble revidert og utformet etter våre egne erfaringer.

Oppsummerende viser forarbeidet hovedtendenser som kan uttrykkes i behov for:

- kjennskap til erfaring med valgt studium og framtidig yrkesrolle
- kjennskap til erfaringer med å være høyskolestudent
- opplevelse av trygghet og inkludering ved at medstudenter og lærere er åpne, inkluderende og samarbeidende
- at informasjon om studieprogrammet bør gis for å få en viss forutsigbarhet
- at læremetoder som blir valgt er lærestøttende og letter studentens anstrengelser i å lære
- at man får en god opplevelse av samarbeid med mennesker man ikke kjenner og som har annen etnisk tilhørighet enn en selv

Evalueringen av Studieforberedende kurs holdt høsten 2008 og 2009 viser også dette absolutt. (se kap 4) Møte med Høgskolen er en ny verden ikke bare for etnisk ikke norske studenter men generelt sett for de fleste nye studentene. Høgskolen hevder viktigheten av studentautonomi samtidig som studieprogrammet kan synes styrt av lite fleksible rammer. Man har Fagplaner som er utformet etter Rammeplanen og Læreplaner som er detaljbeskrivelse av Fagplanen. "Slagordet" – "Ansvar for egen læring" er ikke nytt for studentene. Det er også et "slagord" i videregående skole. Hva er så forskjellen? Evalueringer i Avdeling for Helsefag, HiBu viser at studentene synes arbeidsmengden er for stor, at det er lite fleksibilitet i studieprogrammet, at studiefelleskap kan være vanskelig og at informasjonen kunne vært bedre. På den annen side viser studentenes svar på tiden de bruker til fagstudier utenfor forelesninger og praktiske studier, at mange bruker mindre tid enn antatt. Det kan synliggjøre et spenningsfelt mellom krav og forventninger og kan også være tegn på liten grad av studiesamarbeid utenom semesteroppgaver og eksamener hvor studentene skal levere et produkt. Det kommer ikke fram noe som tilsier at studenter fra ikke vestlige land blir utelukket fra studiegrupper, må selv ta initiativ til å få være gruppelem og at man da kan bli avvist. Heller ikke

at språkferdighetene ikke er tilstrekkelige i samhandling og i det skriftelige arbeidet som gjøres. Det bør bemerkes at evalueringsspørsmålene heller ikke gir rom for dette. Det er noen lærere påpeker i sensureringsarbeid, veiledningsnotater osv. Vårt prosjekt får mange fortellinger om disse erfaringene både fra studenter og lærere.

Rapporten " Møte med Høgskolen – en ny verden" (Høgskolen i Bodø – rapport 6/2005) belyser forskjellen og de behovene studentene har gjennom en kvalitativ undersøkelse. Undersøkelsen konkluderer med 4 forhold:

1. studentene kan ha mange roller og en kompleks hverdag
2. studentene sliter med å utvikle gode studievaner
3. studentene har stort behov for informasjon og assistanse fra studiestedet i begynnelsen av studiet
4. studenten har behov for å lære å lære

Erfaringer gjort ved Avdeling for helsefag, HiBu, er noe samsvarende med erfaringer og undersøkelsen som ligger til grunn for rapporten gjort ved HBO. Det er vår erfaring at studentgruppen også har en sammensetning som er mer mangfoldig og mer krevende i et studiefellesskap enn tidligere erfaring tilsier, for stor del av studentgruppen. Alder, yrkeserfaring, tidligere utdanning og studier og etnisk tilhørighet, høyskolens forventninger om at studenten er oppsøkende og motivert.

3.2 Gjennomføring av kurset – program og metode.

Kurset ble annonsert på nettet, i aviser og ved informasjonsmøter.(vedlegg...) Påmeldingen hadde frist en uke før start. Det ble sendt ut diverse materiell om kursprogrammet og som forberedelse til kurset. Begge kursene har hatt stort mangfold. God fordeling av menn og kvinner, alder, nasjonaliteter. Det har gjort kurset til det vi ønsket og også innfridd mulighetene til å anvende de metodene vi ønsket å bruke.

Programmet (se vedlegg)er bygget opp etter de behov som er presenter i kap 2. og basert på pedagogiske kunnskaper og holdninger som stimulerer til å nærme seg ukjent terreng som nytt studie og ny sosial situasjon ofte er. Said Irandoust (2003) sa på en konferanse om rekruttering og tilrettelegging for minoritetsspråkelige til høyere utdanning at grunnleggende menneskelig behov er:

- Att känna sig "inkluderad"
- Att vara och känna sig informerad
- Att bli sedd
- Att veta och och känna at man behövs

- Att bli behandlad med respekt och som individ

Said Irandoust trekker her fram det menneskelig som gjelder alle mennesker. Noe vi er like på. Introduksjonen til kjennskap og samarbeid ble viktig i vårt kurs. Vi valgte derfor å alminneliggjøre noe som kunne vært anstrengt, nemlig det første møtet. Vi ønsket at studentene skulle kjenne møte med personer og ikke systemer.

Kurset åpnet med velkomstkaffe. Siden mange synes kan være vanskelig å starte med å presentere seg i gruppe på 40 mennesker, ventet vi med det til senere på dagen. Da presenterte vi oss gjennom en lek som handler om å knytte eget navn til noe som lett kan huskes. F.eks jeg heter Britt og er tvilling. Når nestemann skulle presentere seg sa han "du heter Britt og er tvilling og jeg heter Fred og kjører lastebil". Slik gjentok vi dette til alle ti i ringen hadde sagt sitt. Så utvidet vi ringen og tilslutt skjedde det at alle gikk hjem med og kjente navnet på de andre. Neste dag kom de tilbake og sa: "Hei, jeg heter så og så og du heter Fred og kjører lastebil". Dette utløste latter og glede og man hadde allerede noe felles å glede seg over. En barriere var vekk.

Mihaly Csikszentmihalyi (1990) lanserte en teori som kalles Flyt-hypotesen. Den anvendes som metode for at personen kan bli engasjert i på en slik måte at han glemmer seg selv, for eksempel sin sjenanse, sosial angst og lignende til fordel for glede og engasjement. I stedet for å fokusere på vanskelighetene flyttes fokus over på positive opplevelser. Filosofen Arne Næss laget sin egen formel som illustrerer denne teorien. Den er anvendt som metode innenfor idrett (Breivik 1998), som terapeutisk virkemiddel for angst (Egil Martinsen 2004) og som pedagogisk metode.

Glød og begeistring (2 potens)

Livskvalitet (f. eks å kjenne glede) = -----

Fysisk ubehag + psykisk ubehag

Livskvaliteten bestemmes av en brøk, der nevneren er summen av fysisk og psykisk eller sosialt ubehag, mens telleren er opplevelse av glød og begeistring opphøy i annen potens. Ved å la oss begeistre kan det kompensere for det som er begrensende. Telleren blir høyere i brøken og gir overskudd.

Flythypotesen er i dette prosjektet en overordnet pedagogisk ide. Å gjøre seg i stand til å være oppmerksom og deltagende viser seg er lettere ved å minisere f.ek oppmerksomheten på alt man kanskje ikke kan.

Å lære er å oppdage

Kurset har som mål at studenten skal oppdage. Å oppdage er noe helt subjektiv. Ingen kan oppdage for en annen, men synliggjøre og veilede for en annen. Kurset læremetoder er derfor vesentlig lagt opp slik at studentene kjenner seg utfordret innenfor rammen av lyst og glede. Det å oppdage noe som mål i seg selv har ingen verdi, men den instrumentelle verdien "Ja, jeg kan" er ønsket som grunntone i en slik studieuke. Den grunntonen bygger en grunnholdning som er mer preget av håp enn håpløshet, mer mot og mer åpenhet enn lukkethet. (Stifoss- hanssen og Kallenberg, "Livssyn og

helse" 2098).oppdagelsen i dette kurset er knyttet til områder i målsettingen som handler om kunnskaper og opplevelser om seg selv og det at dette kan jeg få til, før studiet som skal begynne. Programmet har derfor både kunnskapsformidling, informasjon, kommunikasjonsøvelser, samarbeidsoppgaver, refleksjonsarbeid som egenrefleksjon og gruppreleksjon som læremetoder.

I begge kursene som er holdt ble studentene fordelt i grupper på 4 første dagen. Det ble utdelt en ukeoppgave som skulle legges fram i plenum siste dag. Gruppene var inndelt på forhånd slik at det var en blandet gruppe m.h.t. kjønn, alder og etnisk tilhørighet. Oppgaven handlet om å utvikle en problemstilling knyttet til studiet de skulle inn. Utgangspunktet for problemstillingen var tolkning av et gitt bilde. (Vedlegg) Hver dag hadde sin instruksjon og hver dag var det avsatt siste time til gruppediskusjon omkring denne. Vår erfaring var at studentene ikke gikk hjem, men satt i grupperom dypt konsentrert, ivrige og av og til i stor diskusjon. Noen ganger bl.a. fordi kulturelle ulikheter var utfordrende. Ukeoppgaven ga kontinuitet gjennom alle "programpostene" i ukeplanen. På den måten arbeidet studentene med læremetoder og erfaring med dem, persepsjon, tolkning og kommunikasjon, språk, skrive-teknikk og studieteknikk, fagtekst og fagskriving og skolens intranett. Evalueringen synliggjør at studentene virkelig oppdaget (kap. 4)

Å lære er å samarbeide

Samarbeid er ikke et klart avgrenset og definert ord. Det rommer mange former for menneskelige relasjoner eller samhandlinger. Uansett forståelse så er mennesket alltid aktør i den relasjonen som oppstår. Derfor er samarbeid et møte med den andre og et møte med en selv. Det er et ansvar for eget bidrag og for den andres muligheter til å gi et bidrag. Å kjenne seg selv er knyttet sammen med identitetsfølelse, følelsen av å være seg selv og de kriteriene denne følelsen bygger på. Harald Ofstad sier i *Ansvar og handlig*(1980) og i *"Vi kan ändra världen"* (1987) at *"identitet er en forutsetning for at vi skal oppleve vårt liv som autentisk, som ekte, og for at vi skal kunne ta ansvar for våre handlinger, akseptere at dette gjorde jeg. Identitet er også en forutsetning for at vi skal være i stand til å identifisere oss med andre, for den som er uten et eget jeg, har vanskelig for å forstå at andre ka ha et"*.(s 226) I samarbeidet om ukeoppgaven blir konkretiseringen av likeverd aktualisert. Å identifisere seg med andre ble i kurset problematisert i forhold til kulturdialog og kulturkonflikt. I løpet av ukekurset ble egenrefleksjon anvendt i forhold til forventninger til studiet, til medstudenter, til lærerne og til seg selv. Studentene oppdaget også egne og andres holdninger i forhold til fordommer og krevende diskusjoner i gruppearbeidet. Det var fruktbart som erfaring og ble verdifullt i samarbeidet. Alle gruppene kom fram til oppgaveløsning og la fram sine arbeider.(se evalueringen kap. 4)

Å lære er å leve

Renè Descartes (1596 – 1650) *Cogito ergo sum* (Jeg tenker, altså er jeg) har vært en grunnsetning i den vestlige verdens kulturutvikling. Å følge med i sin egen og egen tids utvikling handler om *å være med og gi muligheter til å velge sin livsverden..* Kunnskap og erfaring gir livsutfoldelse. Å være helt menneske er en rettighet, også i utdanningsprogrammer. Pedagogiske metoder brukt i prosjektets studiestøttende tilbud har derfor studentens opplevelse av sin situasjon i fokus. Mange av våre studenter lever med familie og har barn. De har sin oppmerksomhet også utenfor studiets verden. Deres hverdagsverden kan komme i konflikt med studiets krav. Å lære er å leve setter krav også til Høyskolen om å møte studenten på studentens premisser.

4.0 Evaluering av tiltaket.

Studentevaluering har vanligvis en tilbakeskuende eller framtidsrettet utforming. Det skiller ofte mellom formativ eller summativ evaluering. Den summative evalueringen er tilbakeskuende og oppsummerende, med et summativt fokus på hva som har skjedd så langt.

Den formative evalueringen er framtidsrettet, veiledende og utviklingsrettet. Det vurderes med henblikk på hva som kan og bør endres og styrkes i den videre prosessen. Det er også et viktig poeng at den summative evalueringen kommer til slutt, mens en formativ evaluering skjer underveis i et undervisningsforløp (Pettersen, 2005).

Sett fra lærerens eller veileders perspektiv, er ofte hensikten med studentenes tilbakemeldinger at disse skal bidra til kvalitetsutvikling og styrking av fremtidig undervisning. Intensjonen er å skape dialog om undervisning og læring som får konsekvenser for framtidig undervisning og læring (Pettersen, 2005). En summativ evalueringsform vil være godt egnet til kurs innenfor kortere tidsperspektiv. Svarfrekvensen vil være høy uten at det fra lærer / veileder er nødvendig å vise til motivasjonsfaktorer. Konsekvenser av den formative evalueringen kan være motiverende i seg selv, men i vårt tilfelle ble det vist til at endringer / forbedringer ville først få konsekvenser for neste gangs gjennomføring av kurset. Handal (1996) poengterer også viktigheten av at evalueringen må danne grunnlag for utvikling og forbedring av undervisningen.

Metodiske overveielser i studentevaluering er ofte begrunnet i størrelsen på gruppen. I vårt tilfelle var vi i grenseland mellom stor og liten gruppe, da det var i underkant av 40 studenter som besvarte skjemaet. Hva kunne vi oppnådd ved å kombinere en skriftlig og muntlig evaluering (kvantitativ-kvalitativ metode) med felles gjennomgang / dialog med gruppen?

Først og fremst rokker en kombinert metode ved tidsaspektet for ukekurset. Det tar tid å finne fellespunkter og ulikheter i de utfylte skjemaer. Noen av deltagerne vil kanskje oppleve det unaturlig å eksponere seg selv og derlor være tilbakeholdne i presentasjonen. Risikoen er at et mindretall kan komme til å dominere dialogen. Fordelene er i seg selv kombinasjonen av ulike metoder, som sikrer større representativitet og dermed mulighet for dypere forståelse. Det er også mulighet for at deltagerne kan trekke fram problemstillinger som lærerne ikke har vært oppmerksomme på. Disse problemstillingene ville sannsynligvis ikke blitt avdekket gjennom kun en skriftlig evalueringsform (Kjeldsen, 2005).

Det ble i forbindelse med fremføring av ukeoppgave, etterlyst direkte tilbakemelding fra lærerne på presentasjon, form og innhold. Når lærerne valgte å ikke endre det planlagte opplegget, ble dette begrunnet i et likhets, rettferdighet – og tidsperspektiv.

Vi valgte et åpent strukturert evalueringsskjema, med fem faste spørsmål og et åpent. Samtlige spørsmål var besvart meget utfyllende i den første evalueringen, mens noen spørsmål var ubesvart andregangs evaluering.

4.1 Evalueringsform

Det er gjort to evalueringer av kurset. Første gang umiddelbart etter kursets avslutning, dvs før ordinær studiestart. Første gangs evaluering ble gjennomført som en integrert del av studieforberedende kurs. Studentene fylte ut skjema anonymt og leverte ved avslutningen siste dagen. En av lærerne var til stede i klasserommet mens studentene fylte ut evalueringsskjema.

Når det er gjort evaluering etter studielivserfaring ved Høyskolen er det fordi det kan tenkes å komme fram bredere refleksjon over kursets mål som kan bidra til utvikling av kursets innhold og metode. Majoriteten av studentene svarte tilnærmet likt førstegangsevalueringen, og det var gjennomgaende liten tilførsel av ny "erfaringsbasert" evaluering.

Andre gangs evaluering ble gjennomført midt i 2. semester av studiet, nesten ett år etter første evaluering. Det samme evalueringsskjemaet ble anvendt (vedlegg). Skjema ble delt ut ved at en av lærerne gikk inn i klasseromssituasjoner og orienterte om formålet ved denne evalueringen. Skjemaene ble lagt igjen i klasserommene, og studentene ble oppfordret til å besvare skjemaet og levere i lærernes posthulle. Etter flere purringer kom etter hvert svarfrekvensen opp mot 60 %.

I spørreskjemaet (vedlegg) er to spørsmål (1 og 4) stilt for å få et bilde av om forventninger presentasjon av kurset ga (gjennom informasjonssidene på nettet) svarte til deres erfaring etter endt kurs. Et spørsmål (3) ble stilt for å få svar på hva studentene mente var viktigste forberedelse til et studie liv i høyskolen. Et spørsmål (2) ble stilt for å få svar på erfaringer med våre læremetoder / studiemetoder. Et spørsmål (5) ble stilt for å få svar på hva studentene mente var det beste ved kurset. Et spørsmål (6) er åpent for utfyllende svar dersom ingen av alternativene passet for studentens evaluering. Svarene er ordnet etter verdier som studenten nevner som viktige i en studieforberedelse. Verdiene er ordnet etter to dimensjoner:

1. Verdier som er viktige for studentens egen studieforberedelse
2. Verdier som er viktige for god studiekvalitet i studiet

Svarene viste verdier som felleskap, trygghet, toleranse, forberedelse, ferdigheter, kommunikasjon – muntlig og skriftlig og studieteknikk.

4.2 Evalueringsinnhold

Spm 1 og 4 er stilt for å få et bilde av det som studenten opplevde som viktig eller mente ville gi en god studiestart – verdier som er viktige i et studiemiljø for læring.

- "Høyt over mitt forventningsnivå. Er utrolig positivt overrasket over denne uken, føler allerede å ha fått en tilnærming til studiet som jeg ikke ville unnvært. Flott verktøy å ha med seg videre på studiet."

- "Jeg hadde egentlig lite forventninger. Trodde det ville bli kjedelig og bare noe og "fylle" dagen med, men jeg tok feil. Det har vært lærerikt, morsomt og jeg har blitt kjent med andre."
- "Å få mulighet til å bli kjent med andre på denne måten, dvs. et kurs der vi måtte lære å samarbeide og slik bli kjent. Annerledes å være en stor gruppe på skolen første dag. Nå er vi ekstra forberedt og motivert til studiestart."
- "Synes alt ved kurset har vært veldig positivt, men spesielt det å møte en som var ferdig utdannet og ute i jobb som sykepleier var bra. Fint å vite litt om de forskjellige sidene ved jobben."
- "Det var meget bra for meg. Selv om en uke for kurset er kort, kunne lærerne hjelpe meg veldig bra. De brukte tid og hadde stor oppmerksomhet og fantastisk kommunikasjon med meg."

I spm 2 var vi ute etter erfaringer med våre læremetoder / studiemetoder:

- "Min erfaring fra videregående skole ble utfordret og jeg ble "tvunget" til å tenke annerledes. Dette var faktisk litt forfriskende, og går herfra med nye tanker rundt det og "lære".
- "Siden jeg studert svært lite i Norge, ønsket jeg meg mer studieteknikk. Jeg veit at det er vanskelig å måle, men det var viktig for meg."
- "Studieteknikk, måter å skjønne begreper på (eks. bilde med trapper etc.), artig med ukeoppgave, fikk en liten innføring i å skulle forberede noe og snakke om faget sykepleie."
- "Jeg hadde ønsket at vi kunne fått en gjennomgang av ulike studieteknikker o.l."
- "Jeg har fått bedre fagkunnskaper når det gjelder å skrive oppgaver og organisering, og bedre forståelse for arbeid i gruppe."

- ”Har fått innblikk i hva som venter meg foran i den norske høyskolekonteksten. Hva som forventes av oss. Er mer bevisst på alle de forskjellige ”ting” og verdier, egenskaper som kommer å hjelpe meg selv og i gruppesammenheng til å fungere der på best mulig måte i årene framover. Har fått nye verdifulle ”psykologiske” kunnskaper, som gir plusspunkter for meg selv å være forberedt til studier videre også i yrket. Har gitt trygghet. (til å si egne tanker, meninger, snakke i gruppa, foran klasse osv.)”
- ”Jeg har lært å lese en tekst og ha oppmerksomhet om hele teksten og meningen, ikke ord til ord. Det er en bedre metode for å lese en tekst og forstå hva den inneholder. Jeg fikk gode tips for å skrive en tekst og å lage problemstillinger. Jeg har lært at ”å skrive” er en god metode til å lære bedre og klare seg til eksamen. Jeg har lært å samarbeide.

I spørsmål 3 var vi ute etter å få svar på hva studentene mente var det viktigste som forberedelse til et studieliv i høyskolen:

- ”Det har gitt meg et fortrinn. Fordi da kan vi bli litt kjent med skolen, kravene og hvordan det er å være student her.”
- ”Jeg hadde ikke nok selvtillitt for å begynne på høyskolen. På dette kurset har vi hatt to fantastiske og pedagogiske lektorer. Begge lektorene har gitt meg gode veiledninger og undervisning i løpet av bare ei uke. Jeg ble kjent med høyskolemiljøet og med noen medstudenter. Det er meget viktig for meg og spesielt for min mentalitet. Jeg har også lært litt om gruppearbeid. Jeg setter stor pris på det. Å ha et perspektiv for meg om høyskolen, som er helt nytt miljø for meg, er veldig positivt. Dette kurset har hjulpet meg å oppnå disse tingene.”
- ”Det har gitt meg et bedre grunnlag for å lese, finne fram til problemstillinger på en lettere måte. Få innblikk i egen måloppnåelse. Fått en god beskrivelse av hva det daglige arbeidet til en radiograf og sykepleier går ut på.”
- ”Jeg klarte å komme i gang med tankene mine og styrke fokus på studiet. Å etablere kontakt med andres familie var positivt. Jeg er mer innstilt på hva jeg skal studere og ikke minst kan jeg utveksle tankene mine om sykepleie med andre studenter.”

I spørsmål 5 var vi ute etter hva studentene mente var det beste ved kurset:

- "Den avslappa stemningen ved lærerne, som klarte å gjøre ting interessante, slik at man får lyst til å lære mer."
- "Preklinikken!! Gleder meg til all praksis. Var også veldig bra med tolkning av fagtekst og tips i forhold til det. Likeledes studieteknikk."
- "Det beste ved kurset var å knytte kontakt med andre folk og å lære det som er nytt for meg ved å være høyskolestudent."
- "Jeg må si lærerne mine. De var strålende. Tankefulle, og de klarte å skape en god og trygg følelse mellom oss. Temaer var veldig nøyte og viktige."
- "At "redselen" er borte og at kursholderne var så inspirerende og trigget ønsket om å lære masse."
- "Alt hadde et poeng, det var en slags rød tråd gjennom uka. Kommunikasjon og gruppearbeid. Også bra med litt sånn "lek". Det løser spenningen."
- "Det var en "åpen kurs", hvor man ikke var tvunget til noe, men derimot fikk råd og oppfordring."

Det siste spørsmålet var åpent slik at områder det kunne være vanskelig for noen å svare på skulle ha en mulighet til å komme fram:

- "Kurset / lærerne har fått meg til å bli stolt av å ha valgt denne utdanningen, og jeg føler faktisk en slags yrkes stolthet selv om jeg ikke engang har begynt studiene. Det har gjort meg nysgjerrig og jeg har lyst til å lære mer!"
- "Er veldig fornøyd med kurset og synes det trengs også til årene framover. Fordi i vertfall vi som ikke er norske og kanskje har aldri gått her i skolen ga det en slags innblikk i hvordan "deres" (skole) studiesystemet kommer til å se ut og det føles bra. Og som sagt vi fikk allerede før studiestart føle og vite hva som (kommer) forventes fra oss i studiene framover. Tusen takk for kurset!!!"
- "Dette er et kurs som alle studenter burde ta del i. Vi som har tatt kurset har fått en start / plattform som de andre studentene ikke har fått del i og som vil for mange ta

kanskje flere år å få. Veldig nyttig i en start – dypere forståelse for hvor viktig samarbeid og kommunikasjon vil være for å lykkes i studiet.”

- ”Jeg føler meg mer sikker og trygg etter hvert, og denne følelsen hadde jeg ikke den første dagen. Så dette kurset har vært en flott overgang for meg, til å starte studiet. Jeg er takknemlig og veldig fornøyd og vil anbefale det til andre elever som starter neste år. Tusen takk!”

I et av spørsmålene ble studentene bedt om å beskrive hva de hadde ønsket annerledes med kurset.

Hovedtendensen mht. hva man hadde ønsket annerledes, primært e i den første evalueringen, var databruk, studieteknikker og oppgaveskriving. Særlig dette med studieteknikk i ulike varianter ble uthevet.

- ”Jeg hadde ønsket at vi skulle ha mer tid eller eksempler når jeg skal skrive en fagtekst. Dette fordi språk er en prosess som trenger eller krever mye tid for oss som innvandrere.”
- ”Jeg hadde ønsket at kurset hadde gått over 2 uker slik at man hadde hatt mer tid til å jobbe med skrive/ leseteknikk.”

I utdelt ukeplan på det første kurset, var "IT som læringsverktøy" ført opp som et av temaene. Dette ble ikke gjennomgått, men det ble vist til at IT avdeling og Bibliotek ville ta opp dette tema i første semester.

- ”Jeg ønsket å lære mer om data systemet på høyskolen, f.eks om Black Board osv.”

Dersom vi kan klare å skape eller forsterke en indre motivasjon til læring gjennom forkurset, ved at studenten har kjennskap til studiet i seg selv, studiemetoder, krav til norsk språkformidling, og oppgaveskriving, vil dette i seg selv være en ressurs for å planlegge studieprogresjon. Dette stemmer også godt overens med erfaringer fra Høgskolen i Oslo (HIO-rapport 2007 nr 10).

4.3 Oppsummering

Svarene i evalueringen viser til verdier som felleskap, trygghet, toleranse, forberedelse, ferdigheter, kommunikasjon – muntlig og skriftlig samt studieteknikk.

De fleste studentene som tar utdanning ved Avdeling for helsefag, mangler eller har minimalt med erfaring fra høyere utdanning. Det å begynne på en høyskole innebærer et møte med en ny kultur som har sitt eget språk, sine egne regler og sin egen særegenhet. Det å ha et kjent ansikt å forholde seg til første dagen i en ny utdanning, og det å være forberedt på viktige områder og krav som vil bli

stilt nevnes av flere. Dermed kan skuldrene senkes, og bruk av energi kanaliseres mot andre sider ved oppstart av ny utdanning.

Flere av lærerne har kommentert at ved ordinær studiestart merket de seg hvilke av studentene som hadde deltatt på forkurset. Studentene var aktive, kom med utfyllende informasjon og var mer "frampå" i mange sammenhenger. Men det er også forelesere som kommenterer at stadig flere studenter med fremmedkulturell bakgrunn "sliter" med å henge med i forelesningene. Mange spørsmål blir stilt til foreleser i pausene, av frykt for å ikke "forstyrre" klassen med unødige avbrudd. I forkant av eksamener eller annet materiell som skal innleveres, er det særlig lærere med emneansvar som blir kontaktet, og hvor studentene spør om hjelp å få hjelp til "å tolke" tidligere eksamensoppgaver eller innhold på sentrale begrep. Dette gir en indikasjon om at behovet for studieforbereelse og norsk språkforståelse er stort.

Flere relasjoner som ble skapt på studieforbereende kurs er opprettholdt gjennom utdanningen, bl.a. gjennom arbeid i grupper. Dette samsvarer også med erfaringer fra HIO (Greek, 2007). Noen etnisk norske studenter, som deltok på forberedende kurs, har i løpet av studietiden tatt kontakt og beskrevet at de var skeptiske til å jobbe i grupper med minoritetsstudenter, men seinere oppdaget at denne skepsisen var ubegrunnet og bygd på myter.

Når antall deltagere på studieforbereende kurs har variert mellom 20-30 studenter, og antallet studenter ved ordinær studiestart nærmer seg 170, sier dette noe om toppen av et isfjell og at det kanskje er de ressurssterke som søker på studieforbereende kurs. Utfordringen blir å legge til rette for flere "møteplasser" hvor språklige minoritetsstudenter kan samarbeide, oppdage og lære sammen med "språklige majoritetsstudenter".

Høgskolen har et ansvar for å tilby god studiekvalitet til alle studenter som har fått tildelt studieplass. Dette gjelder også for språklige minoritetsstudenter, som kan ha svært mangelfulle og utilstrekkelige norskspråklige ferdigheter. Språklig veiledning er en forutsetning for mange av studentene dersom de skal lykkes i sine studier.

I forlengelsen av det studieforbereende kurset, ble det gitt et tilbud om ukentlig veiledning, basert på temaønsker fra studentene selv. Tilbudet var åpent, men alle deltagerne som møtte hadde fremmedkulturell bakgrunn. En av intensjonene med tilbudet, bygger på erfaringen om at studenter med fremmedspråklig bakgrunn sjelden tar initiativ til eller ber om veiledning. Dickerson et al.(2000) hevder at veiledere må forstå studentens perspektiv og reservasjonen mot å søke hjelp. Like viktig er det for studenten å vite at kontakten blir behandlet konfidensielt. Yoder (2001) mener veiledere trenger hjelp og støtte til å bli "bridging educators", noe som forklares med at veiledere / lærere oppfordrer studenten til å opprettholde sin etniske identitet, men samtidig dempe bruk av strategier til å fokusere på kulturelle behov.

Fokus i veiledningen var språklige utfordringer, skriftlige eller muntlige. Innhold, forståelse og tolkning av kriterier til arbeidskrav og eksamener ble ofte ønsket av studentene. Veiledningen ble i oppstarten lagt til avdelingens bibliotek. Oppmøtet varierte, og flere ganger måtte veiledningen avlyses eller utsettes grunnet andre arbeidsoppgaver hos veilederne. Dersom tilbudet skal fortsette, vil andre rasjonelle former for organisering bli vurdert.

Vi har erfart at mange minoritetsstudenter opplever studiesituasjonen som svært stressende, noe som skaper usikkerhet i forhold til studiene og sin egen kompetanse. Studentene beskriver et faglig, språklig og sosialt press. Dette kan føre til opplevelsen av å bli dårlig likt, kontrollert eller utsatt for urettferdig behandling fra lærere og/ eller medstudenter. Det er også kjent at mange av studentene med fremmedkulturell bakgrunn har relativt liten sosial kontakt med andre og har behov for å snakke med noen om det som opptar dem relatert til studiesituasjonen.

De positive erfaringene fra studieforberedende kurs ved Avdeling for helsefag, har medført at det nå vurderes tilsvarende kursoppstart ved andre avdelinger i HiBu. Innhold og lokale varianter bør diskuteres. Håpet må være at spenningsfeltet mellom kulturdialog og kulturkonfrontasjon kan reduseres eller minimaliseres, og forhåpentligvis er studieforberedende kurs et riktig steg mot noe.

I et økonomisk perspektiv er begreper som investering og avkastning sentrale. Overført til et helse og utdanningsperspektiv, ser vi at stadig flere studenter med fremmedkulturell bakgrunn søker utdanning innenfor høyskole og universitetets området. Konkurransen mellom utdanningsinstitusjonene blir tøffere i håp om å kapre de beste studentene. Vi vet også at dagens studenter "shopper" på nettet for å kvalitetsvurdere utdanningsinstitusjoner. Det å satse på studieforberedende kurs og inkluderende læringsmiljøer, til tross for språklig ulikhet, kan gi HiBu et fortrinn, relatert til hvor og hvordan studentene velger utdanningsinstitusjon.

Litteraturliste:

- BREIVIK G 1998. "On the move:" stimulibehov og fysisk aktivitet innenfor psykiatrien. I: T. Moe, N. Retterstøl, M. Sørensen (red). *Fysisk aktivitet – en ressurs i psykiatrisk behandling*. Oslo. Universitetsforlaget.
- CSIKSZENTMIHALYI M 1990. *Flow psykologi of optimal performance*. Harper Perennial: New York
- DA SILVA A B, LJUNGQUIST M (2003). *Vårdetik för et mångkulturellt Sverige. En teoretisk och empirisk analys av några nödvändiga villkor för en öppen – holistisk vård i ett pluralistisk samhälle*. Studentlitteratur, Lund, Sverige.
- ERIKSEN H T, SØRHEIM A 2003. Utdrag fra: *Kulturforskjeller i praksis: perspektiver på det flerkulturelle Norge*. Kapittel 8, Kultur og kommunikasjon. Oslo: Gyldendal akademisk.
- DAUGSTAD G (red) 2007. *Fakta om innvandrere og deres etterkommere 2007. Hva tallene kan fortelle*. SSB Seksjon for levekårsstatistikk. 2007/56
- DILLERN G, JENSEN K F 2005. "Møte med høgskolen – en ny verden": en undersøkelse av studenters behov og erfaringer ved oppstarten av et høgskolestudium. HBO-rapport/ Høgskolen i Bodø 6/2005
- GREEK M, JONSMOEN K M 2007. *Mot en flerkulturell praksis ved Høgskolen i Oslo 1996-2007*. HiO-rapport 2007 nr 10
- HANDAL G 1996. *Studentevaluering av undervisning: håndbok for lærere og studenter i høyere utdanning*. Cappelen akademisk 1.utg.
- HANSEN S H, KALLENBERG K 1998. Livssyn og helse. Teoretiske og kliniske prinsipper. Ad Notam Gyldendal.
- KJELDSSEN J E 2005. *Virksomme ord. Politiske taler 1814-2005*. I samarbeid med professor Anders Johansen. Universitetsforlaget.
- MARTINSEN E. 2004. *Kropp og sinn. Fysisk aktivitet og psykisk helse*. Fagbokforlaget.
- OFSTAD H 1987. *Vi kan endre verden. Hvordan bør vi stille spørsmålene?* Bokforlaget Prisma – Stockholm.
- OMERI A, MALCOM P, AHREN M, WELLINGTON B 2003. *Meeting the challenges of cultural diversity in the academic setting*. Nurse Education in Practice (2003) 3, 5-22
- PETTERSEN R C 2005. *Kvalitetslæring i høgere utdanning. Innføring i problem- og praksisbasert didaktikk*. Universitetsforlaget.

Offentlige dokumenter og andre publikasjoner:

AARSETH M F, LIDÈN H, SELAND I 2008. IMDI-rapport 10-2008. Ungdom med innvandrerbakgrunn. *Verdier, normdannelse og livsvalg – en kunnskapsstatus*. Institutt for samfunnsforskning.

DIGRE E 2009. *Studentevaluering av undervisning, Bachelor i sykepleie og radiografi*. Rapporter fra Høgskolen i Buskerud nr.73

Høgskolen i Buskerud. Strategiplan 2005-2010

NOU Norges offentlige utredninger 2008: 3 *Sett under ett. Ny struktur i høyere utdanning*.

NOU 2000: 14 *Frihet med ansvar. Om høgre utdanning og forskning i Norge*.

SSB (<http://.ww.ssb.no/innvfram>)

St.prp. nr 1 (2007-2008) *Handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen – styrket innsats 2008. Mål for inkludering. Vedlegg til statsbudsjettet. Del II Mål for inkludering av innvandrerbefolkningen*.

St.meld. nr. 27(2000-2001) *Gjør din plikt - Krev din rett. Kvalitetsreform av høyere utdanning*

Vedlegg:

STUDIEFORBEREDENDE KURS, BACHELOR SYKEPLEIE OG RADIOGRAFI, HØGSKOLEN I BUSKERUD, AVDELING FOR HELSEFAG.

” Å lære er å oppdage” – ”Å lære er å samarbeide” – ”Å lære er å leve”.

Sted: Papirbredden, Grønland 58, 3045 Drammen

**Vi ønsker deg velkommen til Studieforbereende kurs uke 33 fra mandag 11.08 – 15.08.
Kurset bygger på en kontinuitet, slik at du må være tilstede alle dagene fra kl. 09:00 - kl. 14:00.
Det betyr at det er obligatorisk deltagelse fra kl 09:00 – kl 14:00.
Ukeprogrammet vil du få utlevert første dagen.
Det vil bli utdelt kursbevis siste dagen.**

Vi sender deg litteratur som omhandler det å være høgskolestudent, identitet, identifikasjon og identitetsfølelse, samt kultur og dialog. Det er fint om du ”lufte bladene” før du kommer, fordi det er bakgrunnen for en del av den første dagen.

Vi gjør oppmerksom på at Papirbreddens kantine og biblioteket er åpne alle dager.

**All informasjon om hvilke rom vi skal være i osv., finner du på informasjonstavlen i alle etasjer.
Du kan også henvende deg i informasjonen i 1. etasje**

**Britt Moe
Kursansvarlig**

**Frode Kristensen
Kursansvarlig**

Spennende å være ulike

- Ulikheter er bra - men det kan være en stor utfordring å takle dem. 35 nye helsefagsstudenter på HiBu har vært samlet til studieforberedende kurs på Papirbredden. De ferske studentene har blant annet fått prøve ut gruppearbeid.

Et viktig poeng med kurset har vært samarbeid på tvers av kulturer og nasjonaliteter. Med mange nasjonaliteter i gruppene, kunne studentene fortelle om intense diskusjoner og stor uenighet. Men konklusjonen: ulike synspunkter fører til flere muligheter og løsninger.

Noen av studentene samlet utenfor Papirbredden i Drammen. Fv: Amina B. Mare (Pakistan), Ruth Solberg (Norge), Ebrahim Mojtabei (Iran), Nastaran Samavat (Iran), Airi Laanepuu (Estland), Anne Hermann (Norge), Rune Gretland (Norge), Olga Løvtangen (Hviterusland). Foto: Jan-Henrik Kulberg

Ta hensyn til hverandre

- Vi var veldig uenige i begynnelsen. Men alle fikk sjansen til å uttale seg og forklare meningen sin. Vi opplevde at fordi vi hadde så ulike tanker og ideer, fikk vi ny kunnskap.

Det var nyttig å lære å ta hensyn til hverandre, sa sykepleiestudent Nastaran Samavat da hun skulle presentere gruppearbeidet i plenum. Gruppene var opptatt av at respekten for ulikheter også er viktig i helsevesenet hvor de skal jobbe når de blir ferdige med studiene på HiBu.

Finnes ingen fasit

- Mennesker er forskjellige, og alle har sine grunner som gjør at de reagerer som de gjør.

Det finnes ingen fasit. På gruppen var vi fire forskjellige nasjonaliteter med forskjellig tilnærming. Det var positivt, og gjorde at vi fikk en bredere synsvinkel på problemstillingen vi skulle jobbe med, fortalte sykepleiestudent Anne Hermann.

I lunsjen på siste kurssdag gir studentene uttrykk for at kurset har gjort dem tryggere før studiestart.

- Det kan være lurt å ikke låse seg fast i en problemstilling, men å være åpen. Da kan du oppdage noe som du ellers ikke ville sett. Frode Kristensen arrangerte kurset sammen med Britt Moe. Foto: Jan-Henrik Kulberg

Mindre stress

- **Dette er første gang jeg studerer noe, og jeg var veldig spent. Nå føler jeg meg rolig, og jeg føler at vi er i veldig gode hender, sier radiografstudent Ebrahim Mojtabei.** - Jeg er mye mindre stressa nå enn for en uke siden. Studiestart virker ikke så skummelt lenger, og jeg tror vi kommer til å holde kontakten utover i studiene, sier sykepleiestudent Airi Laanepuu.

Flere kurs

Britt Moe og Frode Kristensen ved Avdeling for helsefag ville forberede studentene til livet ved HiBu. Derfor startet de kurset som har hatt fokus på studiemetoder, fagspråk og kultur. De er fornøyde med kurset, og lover at dette ikke blir siste gang.

- Vi håper dette kan bli et permanent tilbud til studentene våre. Kurset vil gi en forståelse av hva som forventes av høyskolestudenter i dag, og hvordan du får mest mulig ut av et studium hos oss.

Studiefelleskap

- **For å gå her, må du jobbe sammen med mennesker fra hele verden. Et høyskolestudium er faktisk integrering i praksis.** Men for å få til integrering, er vi avhengige av et vel fungerende studiefelleskap blant studentene. Vi vet at å møte andre kulturer gjennom gruppearbeid og samarbeid kan være utfordrende, både for etnisk norske studenter og studenter med utenlandsk bakgrunn. Derfor har vi fokusert blant annet på studiefelleskap som metode.

Høgskolen i Oslo har holdt flere liknende kurs, og forelesere derfra deltok også på pilotkurset i Drammen.

Prosjekt informasjon ledermøte 2009redigert.pdf

**PROGRAM FOR STUDIEFORBEREDENDE KURS, BACHELOR SYKEPLEIE OG RADIOGRAFI,
HØGSKOLEN I BUSKERUD, AVDELING FOR HELSEFAG.**

"Å lære er å oppdage" – "Å lære er å samarbeide" – "Å lære er å leve".

Sted: Papirbredden, Grønland 58, 3045 Drammen

Mandag 10.08.09

09.00 – 14.00

Velkommen

Kaffe og te – Presentasjon av deltagerne
Introduksjon av kursets innhold, litteratur
opplegg, registrering m.m

Å være høgstolestudent

Egne mål – høgstolens mål

Å praktisere teori – to fortellinger av en
sykepleier og en radiograf

Utdeling av ukeoppgave

Tirsdag 11.08.09 og Torsdag 13.08. 09

09.00 – 14.00

Ukeoppgaven

Kunnskap om norsk språk som verktøy for
muntlig og skriftlig kommunikasjon og
samarbeid. – Kultur og kommunikasjon

Å skrive en fagtekst

Hvordan lese fagtekst

Utdeling av artikkel

Ukeoppgaven .grupper

Onsdag 12.08.09

09.00 – 11.30

Introduksjon og anvendelse av skolens
intranett i Øvingsklinikken
Samhandling – persepsjon og tolkning

12.15 – 14.00

Ukeoppgaven.

Torsdag 13.08.09

09:00- 11:30

Fort. fra tirsdag – skriveprosess - leseteknikk
Om språk, identitet og kultur

Ukeoppgaven 12:15 -14:00

Fredag 14.08.09

09.00 – 11.30

Presentasjon av ukeoppgavene

- Framføring

12.15 – 12.45 forts presentasjon

13.00 – 14.00

Oppsummering /evaluering av kurset

**PROGRAM FOR STUDIEFORBEREDENDE KURS, BACHELOR SYKEPLEIE OG RADIOGRAFI,
HØGSKOLEN I BUSKERUD, AVDELING FOR HELSEFAG.**

"Å lære er å oppdage" – "Å lære er å samarbeide" – "Å lære er å leve".

Sted: Papirbredden, Grønland 58, 3045 Drammen

Mandag 11.08.08

09.00 – 09.30

Velkommen

Introduksjon av kursets innhold, litteratur
opplegg, registrering m.m

09.30 – 13.00

Jeg er helsefagstudent

Å være høyskolestudent

Meg og studiet

Ulike lærestiler Hvordan liker jeg å lære.
Hvordan lærer jeg best.

Lunsj: 11.30-12.00

Å praktisere teori – to fortellinger

13.15 – 14.00

oppstart av ukeoppgave

Utdeling av tekst og veiledningmateriell

Oppsummering av dagen

Tirsdag 12.08.08

09.00 – 09.30

Persepsjon

09.30 – 10.00

Læringsutbytte

10.15 – 10.45

En god gruppe – den faglige samtalen

10.45 – 11.45

Økt læringsutbytte gjennom samarbeid?

11.45 – 12.15 LUNSJ

12.15 – 14.00

Ukeoppgave

Oppsummering av dagen

Onsdag 13.08.08

09.00 – 09.30

Å lese fagtekster

09.30 – 11.45

Fagskriving

11.45 – 12.15 LUNSJ

12.15 – 13.00

Fagskriving fortsetter

13.15 -14.00

Ukeoppgave

Oppsummering av dagen

Torsdag 14.08.08

09.00 – 11.00

Ukeoppgave

LUNSJ: 11.00 – 11.30

11.30 – 13.30

Demonstrasjonsavdelingen. Å høre hva jeg ser
og se det jeg hører. Oppgaver og diskusjon

13.30-14.00

Oppsummering av dagen

Fredag 15.08.08

09.00 – 12.30

Presentasjon av ukeoppgavene

- Framføring
- Medstudentrespons

12.30 – 14.00

Oppsummering /evaluering av kurset

Hva mener du og hva mener jeg.

Timeplan 2008-2008.pdf

”Et bedre studiestøttende tilbud – en bedre hverdag – en bedre profesjonsutøvelse”.

En kartlegging av minoritetsstudenters behov for studiestøttende tiltak.

Britt Moe og Frode Kristensen

Avdeling for Helsefag

HiBu Drammen

Prosjektets tittel:

”Et bedre studiestøttende tilbud – en bedre hverdag – en bedre profesjonsutøvelse”.

En kartlegging av minoritetsstudenters behov for studiestøttende tiltak.

Prosjektperiode: primo januar 2008 – primo juni 2008

Bakgrunn for prosjektet:

Etnisk pluralisme øker i Norge. En stadig større andel av befolkningen har bakgrunn fra andre kulturer. I Norge var 6,1% av befolkningen innvandrere pr. 1.januar 2006, i Buskerud Fylke 6,9% og i Drammen kommune 15,1 %. Av denne befolkningsgruppen i Drammen Kommune var 86% fra ikke-vestlige land. (Statistisk Sentralbyrå)

I prosjektrapporten "HiBus rolle i det flerkulturelle samfunn", 2005, kommer det fram at 5% av studentene i Høgskolen i Buskerud hadde minoritetsbakgrunn i studieåret 2003-2004.

Valide data om hvor mange prosent av studentene som i 2007 har minoritetsbakgrunn har vært vanskelig å innhente. Ved opptaket tas det ikke vare på data fra vitnemål som viser om studentene har Norsk som 2.språk, utdanning fra utlandet eller data om statsborgerskap er det eneste Høgskolen tar med seg inn i studentdatabasen.

Høgskolen i Buskerud har som visjon å gi talentene en framtid og har et mål om at studenten skal lykkes. Visjonen framhever studenten som ressurs for Høgskolen. Eksempelvis har studenter med minoritetsbakgrunn inngående kjennskap til andre kulturer, bryter ned stereotypier, øker mangfoldet i fagforståelse og refleksjon, og kan bidra til økt internasjonalt samarbeid. Det beskrives i rapporter at en stor del minoritetsstudenter har vanskeligheter med å kommunisere, forstå fagstoff og gjennomføre utdanningen på normaltid. Det er derfor et sterkt anliggende for Høgskolen å arbeide for tilrettelegging, veiledning og oppfølging i utdanningen. Intensjonen er at studenten skal kunne utvikle sitt potensial og bli i stand til å gjennomføre studiet på normaltid.

Avdeling for helsefag ønsker, i tråd med Strategiplanen, å utvikle tiltak som bedrer studiekvaliteten og hindrer at studenter med minoritetsbakgrunn faller av underveis. Dette prosjektet vil derfor innhente data som bakgrunn for en tiltaksplan.

Mandat:

Prosjektet " *Et bedre studiestøttende tilbud – en bedre hverdag – en bedre profesjonsutøvelse*", skal kartlegge ressurser og behov for studiestøttende tiltak til studenter med minoritetsbakgrunn i

bachelorstudiet sykepleie og radiografi. Videre forslå og begrunne tiltak som kan motvirke diskriminering, sikre god integrering og studiegjennomføring.

Med integrering menes her at alle studenter har samme mulighet til å ta del i studiets faglige og sosiale miljø. Med begrepet minoritetsstudenter menes her studenter som er født i ikke-vestlig land eller med foreldre som selv er innvandrere født i et ikke-vestlig land. Med ikke-vestlig land menes land i tidligere politisk definerte land i Øst-Europa, Asia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika, Tyrkia.

Det skal etablere en ressursgruppe bestående av prodekan /studieleder og studenter med etnisk minoritetsbakgrunn, som skal bidra med kritisk tenkning og innspill til prosjektgruppens arbeid.

Prosjekt mål:

Prosjektets effektmål.

Styrke opplevelse av studiekvalitet hos studenter med minoritetsbakgrunn.

Bidra til at flere studenter gjennomfører studiet på normalt id.

Øke rekrutteringen av studenter med minoritetsbakgrunn til Høgskolen i Buskerud generelt og spesielt til profesjonsstudiet i helsefag.

.

Prosjektets framdriftsplan og resultatmål

Når prosjektet er fullført primo juni 2008 skal følgende mål være nådd:

- Prosjektgruppen skal gjennomføre 2-3 samlinger med ressursgruppen med formål, innspill til:
  - Kartlegge ressurser og behovsområder for studiestøtte hos studenter med minoritetsbakgrunn.
  - Vurdere de studiestøttende tilbudene som allerede foreligger.
- Foreslå veiledningstilbud som retter seg mot spesifikke områder. (Disse kan være kommunikativ kompetanse f.eks. språkveiledning, datakurs, studiesamarbeid og fagligutbytte)

Prosjektleder: Britt Moe

Prosjektleder vil rapportere til dekan Heidi Kapstad, avdeling for helsefag, om framdrift av prosjektet, og ved avvik fra framdriftsplanen.

Organisering av prosjektet:

Prosjektgruppe:

Prosjektmedlemmer

Britt Moe, Høgskolelektor, avd for helsefag, 20 % stilling til prosjektarbeidet

Frode Kristensen, Førstelektor, avd for helsefag, 10% stilling til prosjektarbeidet

Ressursgruppe

Turid Iren Jacobsen, prodekan ved avd. for helsefag

Ømer Gezen, student kull 2004 D

Zinat Hussainbore, student kull 2006 H

Kolsom Hussein Bore, student Kull 2007 H

N.N. student fra radiografiutd.

Kilder:

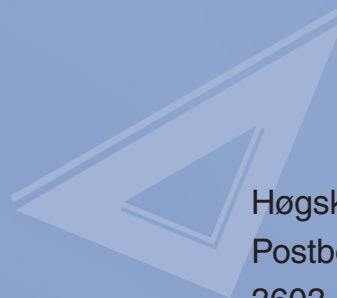
”Fakta om innvandrere og deres etterkommere 2007” Gunlaug Daugstad red. Statistisk Sentralbyrå,

Rapport ” HiBus rolle i det flerkulturelle samfunn” 30.01.2005

Strategisk plan for arbeid med rekruttering og integrering av minoritetsstudenter ved Høgskolen i Buskerud 2003 -2005.

Handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen – styrket innsats 2008. Mål for inkludering. Del II. Vedlegg til St.prp. nr.1 (2007-2008) – Statsbudsjettet 2008.

Høgskolen i Buskerud
Postboks 235
3603 Kongsberg
Telefon: 32 86 95 00
Telefaks: 32 86 98 83

www.hibu.no

ISSN 0807-4488

